

Brusel 13. června 2022
(OR. fr, en)

9758/22

ECOFIN 547
UEM 151
SOC 342
EMPL 224
COMPET 445
ENV 542
EDUC 215
RECH 338
ENER 254
JAI 808
GENDER 87
ANTIDISCRIM 67
JEUN 98
SAN 343

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	9410/22 - COM(2022) 613 final
Předmět:	Doporučení pro DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Chorvatska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Chorvatska z roku 2022

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady ve znění revidovaném a dohodnutém několika výbory Rady na základě návrhu Komise COM(2022) 613 final.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Chorvatska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Chorvatska z roku 2022

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy², a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

- (1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241³, kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. Přispívá k hospodářskému oživení a k provádění udržitelných a prorůstových reforem a investic, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace, a současně zvyšuje odolnost ekonomik členských států a jejich potenciální růst. Pomáhá rovněž posílit udržitelné veřejné finance a podnítit růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci Nástroje pro oživení a odolnost bude aktualizován v červnu 2022 v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.
- (2) Dne 24. listopadu 2021 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2022. Analýza náležitě zohlednila Portský sociální závazek, který byl podepsán dne 7. května 2021 a který spočívá v pokračujícím provádění evropského pilíře sociálních práv vyhlášeného Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Dne 25. března 2022 potvrdila priority roční analýzy udržitelného růstu 2022 Evropská rada. Dne 24. listopadu 2021 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování, ve které je Chorvatsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2022, který analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala společnou zprávu o zaměstnanosti dne 14. března 2022.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (3) Po celosvětové pandemii došlo k invazi Ruska na Ukrajinu a tato událost významně změnila geopolitickou a hospodářskou situaci. Ekonomiky členských států invazi pocítily mimo jiné v podobě zdražení energií, potravin a surovin a slabších vyhlídek na růst. Vyšší ceny energií zatěžují značně zejména nejzranitelnější domácnosti, jež žijí v energetické chudobě nebo jsou touto chudobou ohroženy, jakož i podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií. Unie rovněž zažívá bezprecedentní příliv uprchlíků z Ukrajiny. Hospodářské dopady útočné války Ruska se projevily v členských státech asymetricky. Za těchto okolností byla 4. března 2022 poprvé uplatněna směrnice Rady 2001/55/ES⁴, a sice prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/382⁵, na jejímž základě mohou osoby vysídlené z Ukrajiny oprávněně pobývat v Unii a získávají přístup na trh práce, jakož i ke vzdělávání a odborné přípravě, zdravotní péči, bydlení a sociálnímu zabezpečení.
- (4) Ve světle rychle se měnící hospodářské a geopolitické situace se evropský semestr v roce 2022 vrací k široké koordinaci hospodářských politik a politik zaměstnanosti, přičemž se vyvíjí v souladu s požadavky na provádění Nástroje pro oživení a odolnost, jak je uvedeno v roční analýze udržitelného růstu 2022. Pro plnění politických priorit v rámci evropského semestru má zásadní význam provádění přijatých plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší všechna relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v cyklech evropského semestru 2019 a 2020 nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019 a 2020 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241, a relevantní jsou i veškerá další doporučení pro jednotlivé země vydaná do dne předložení takto revidovaného, aktualizovaného nebo pozměněného plánu.

⁴ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

⁵ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (Úř. věst. L 71, 4.3.2022, s. 1).

- (5) Od března 2020 je aktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Ve sdělení ze dne 3. března 2021 nazvaném „Rok od vypuknutí pandemie COVID-19 – reakce v oblasti fiskální politiky“ Komise vyjádřila názor, že rozhodnutí o deaktivaci nebo pokračujícím uplatňování obecné únikové doložky by mělo vycházet z celkového posouzení stavu ekonomiky, přičemž hlavním kvantitativním kritériem by měla být úroveň hospodářské činnosti v Unii nebo v eurozóně v porovnání s předkrizovými úrovněmi (konec roku 2019). Zvýšená nejistota a silná rizika nepříznivého vývoje pro hospodářský výhled v souvislosti s válkou v Evropě, bezprecedentní prudké zdražování energií a pokračující narušení dodavatelských řetězců opodstatňují prodloužení obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu do konce roku 2023.
- (6) Podle přístupu v doporučení Rady ze dne 18. června 2021⁶, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Chorvatska z roku 2021, se celkové nastavení fiskální politiky momentálně nejlépe poměruje jako změna primárních výdajů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19), ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie, ve vztahu k střednědobému potenciálnímu růstu⁷. Nad rámec celkového nastavení fiskální politiky je taktéž věnována pozornost vývoji primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů⁸ (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19) a investic, aby se posoudilo, zda je vnitrostátní fiskální politika obezřetná a zda její skladba přispívá k udržitelnému oživení v souladu se zelenou a digitální transformací.

⁶ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Chorvatska z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 48).

⁷ Odhady týkající se nastavení fiskální politiky a jejích složek v tomto doporučení jsou odhady Komise založené na předpokladech, z nichž vychází jarní prognóza Komise z roku 2022. Odhady Komise, pokud jde o střednědobý potenciální růst, nezahrnují pozitivní dopad reforem, které jsou součástí plánu pro oživení a odolnost a které mohou potenciální růst podpořit.

⁸ Nefinancovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost nebo dalších fondů Unie.

- (7) Dne 2. března 2022 přijala Komise sdělení, které poskytuje obecné pokyny pro fiskální politiku v roce 2023 (dále jen „fiskální pokyny“) s cílem podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států, a tím posílit koordinaci politik. Komise konstatovala, že na základě makroekonomického výhledu v zimní prognóze z roku 2022 se v roce 2023 jeví jako vhodné přejít od podpůrného celkového nastavení fiskální politiky, které se uplatňovalo v období 2020–2022, k obecně neutrálnímu celkovému nastavení fiskální politiky, ale je třeba případně reagovat na vyvíjející se hospodářskou situaci. Komise oznámila, že fiskální doporučení pro rok 2023 by měla i nadále rozlišovat mezi členskými státy a zohledňovat možné efekty přelévání mezi zeměmi. Komise vyzvala členské státy, aby zmiňované pokyny zohlednily ve svých programech stability a konvergenčních programech. Komise se zavázala pečlivě sledovat hospodářský vývoj a své politické pokyny upravit podle potřeby a nejpozději v rámci jarního balíčku evropského semestru na konci května 2022.
- (8) Pokud jde o fiskální pokyny, zohledňují fiskální doporučení pro rok 2023 zhoršený hospodářský výhled, zvýšenou nejistotu a další rizika nepříznivého vývoje a vyšší inflaci ve srovnání se zimní prognózou Komise z roku 2022. Vzhledem k těmto skutečnostem musí fiskální reakce rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, podpořit kupní sílu nejzranitelnějších domácností, aby byl zmírněn dopad prudkého zdražení energií, a musí pomoci omezit inflační tlaky ze sekundárních účinků prostřednictvím cílených a dočasných opatření. Fiskální politika musí zůstat aktivní, aby se přizpůsobila rychle se vyvíjejícím okolnostem, včetně výzev vyplývajících z útočné války Ruska vůči Ukrajině, pokud jde o obranu a bezpečnost, a musí být diferencovaná podle jednotlivých zemí v závislosti na jejich fiskální a hospodářské situaci, mimo jiné pokud jde o jejich vystavení krizi a příliv vysídlených osob z Ukrajiny.

- (9) Dne 14. května 2021 předložilo Chorvatsko v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 Komisi svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu pro oživení a odolnost v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 20. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Chorvatska⁹. Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise podle čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, v němž se stanoví, že Chorvatsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž skutečnost, že nedošlo ke zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.
- (10) Dne 28. dubna 2022 předložilo Chorvatsko v souladu se lhůtou stanovenou v článku 8 nařízení (ES) č. 1466/97 svůj národní program reform na rok 2022 a dne 29. dubna 2022 svůj konvergenční program z roku 2022. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reform na rok 2022 rovněž zprávy, které Chorvatsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při provádění svého plánu pro oživení a odolnost.
- (11) Komise zveřejnila dne 23. května 2022 zprávu o Chorvatsku pro rok 2022. Posoudila pokrok, který Chorvatsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019, 2020 a 2021, a na základě srovnávacího přehledu oživení a odolnosti zhodnotila, jak Chorvatsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Chorvatsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a o nové a vyvíjející se výzvy včetně těch, jež vyplývají z ruské invaze na Ukrajinu. Posoudila rovněž pokrok Chorvatska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

⁹ Dokument ST 10687/2021.

- (12) Komise provedla hloubkový přezkum Chorvatska podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a jeho výsledky zveřejnila dne 23. května 2022. Komise dospěla k závěru, že Chorvatsko se již nepotýká s makroekonomickou nerovnováhou. Významného pokroku bylo dosaženo zejména při snižování soukromého zadlužení a čistých vnějších závazků, zatímco veřejný dluh zůstává vysoký, obnovil se však klesající trend, který před pandemií přinesl výrazné zlepšení.
- (13) V doporučení ze dne 20. července 2020¹⁰ Rada Chorvatsku doporučila, aby v letech 2020 a 2021 v souladu s obecnou únikovou doložkou přijalo veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie COVID-19, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Rovněž Chorvatsku doporučila, aby pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádělo fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a zajištění udržitelnosti dluhu při souběžném zvyšování investic. Podle údajů potvrzených Eurostatem se schodek sektoru vládních institucí Chorvatska snížil z 7,3 % HDP v roce 2020 na 2,9 % v roce 2021. Reakce Chorvatska v oblasti fiskální politiky podpořila hospodářské oživení v roce 2021, zatímco dočasná mimořádná opatření klesla z 3,3 % HDP v roce 2020 na 2,1 % v roce 2021. Opatření přijatá Chorvatskem v roce 2021 byla v souladu s doporučením Rady ze dne 20. července 2020. Diskreční rozpočtová opatření přijatá vládou v letech 2020 a 2021 byla převážně dočasná povahy nebo byla doprovázena kompenzačními opatřeními. Zároveň některá diskreční opatření přijatá vládou v roce 2021 nebyla dočasná nebo nebyla doprovázena kompenzačními opatřeními a spočívala zejména ve snížení daně z příjmu fyzických a právnických osob v celkové výši 0,5 % HDP. Podle údajů potvrzených Eurostatem se veřejný dluh snížil ze 87,3 % HDP v roce 2020 na 79,8 % HDP v roce 2021.

¹⁰ Doporučení Rady ze dne 20. července 2020 k národnímu programu reforem Chorvatska na rok 2020 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Chorvatska z roku 2020 (Úř. věst. C 282, 26.8.2020, s. 68).

(14) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce v konvergenčním programu z roku 2022, je v roce 2022 obezřetný a poté příznivý. Vláda předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2022 o 3,0 % a v roce 2023 o 4,4 %. Pro srovnání, jarní prognóza Komise z roku 2022 předpokládá vyšší růst reálného HDP ve výši 3,4 % v roce 2022 a nižší růst ve výši 3,0 % v roce 2023, přičemž rozdíl odráží především nižší očekávání chorvatských orgánů v roce 2022, pokud jde o růst reálné spotřeby domácností. Ve svém konvergenčním programu z roku 2022 vláda předpokládá, že se celkový schodek státního rozpočtu v roce 2022 mírně sníží na 2,8 % HDP a v roce 2023 na 1,6 %. Mírný pokles v roce 2022 odráží zejména růst hospodářské činnosti a ukončení většiny mimořádných opatření. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v konvergenčním programu z roku 2022 snížit na 76,2 % v roce 2022 a klesnout na 71,7 % v roce 2023. Jarní prognóza Komise z roku 2022 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky schodek veřejných financí ve výši 2,3 % HDP v roce 2022 a 1,8 % v roce 2023. To je nižší než schodek předpokládaný v konvergenčním programu pro rok 2022 a vyšší než schodek předpokládaný pro rok 2023, a to zejména v důsledku nižší úrovně výdajů, kterou Komise v roce 2022 očekává v souvislosti s tvorbou hrubého fixního kapitálu a dalšími výdaji. Prognóza Komise navíc předpokládá poněkud nižší posun v příjmech i výdajích způsobený rozdílem v inflačním výhledu. Jarní prognóza Komise z roku 2022 očekává nižší poměr veřejného dluhu k HDP, a to 75,3 % v roce 2022 a jeho vyšší úroveň 73,1 % v roce 2023. Podle jarní prognózy Komise z roku 2022 se střednědobý (desetiletý průměrný) růst potenciálního produktu odhaduje na 2,2 %. V tomto odhadu však není zahrnut dopad reforem, které jsou součástí plánu pro oživení a odolnost a které mohou potenciální hospodářský růst Chorvatska podpořit.

- (15) V roce 2022 vláda postupně zrušila většinu opatření, která byla přijata v reakci na krizi COVID-19, takže se předpokládá, že dočasná mimořádná opatření klesnou z 2,1 % HDP v roce 2021 na 0,4 % v roce 2022. Schodek veřejných financí v roce 2022 je ovlivněn opatřeními, která byla přijata s cílem čelit hospodářským a sociálním dopadům růstu cen energií, který se podle jarní prognózy Komise z roku 2022 v roce 2022 odhaduje na 0,4 % HDP a v roce 2023 na 0,2 % HDP¹¹. K uvedeným opatřením patří především sociální transfery chudším domácnostem, podpora podniků a snížení nepřímých daní ze spotřeby energie. Daná opatření jsou většinou dočasná. Pokud však ceny energií zůstanou vysoké i v roce 2023, mohla by některá z nich pokračovat. Některá z uvedených opatření nejsou cílená, což platí zejména o plošných sníženích nepřímých daní z energií. Na schodek veřejných financí rovněž dopadají náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny; jarní prognóza Komise z roku 2022 tyto náklady odhaduje na 0,1 % HDP v roce 2022 a 0,1 % v roce 2023¹².
- (16) V doporučení ze dne 18. června 2021 Rada Chorvatsku doporučila, aby v roce 2022 zachovalo podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného Nástrojem pro oživení a odolnost, a aby zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Rada Chorvatsku také doporučila, aby udrželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů. Rovněž Chorvatsku doporučila, aby pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádělo fiskální politiku zaměřenou na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a zajištění fiskální udržitelnosti ve střednědobém horizontu a současně posilovalo investice s cílem podpořit růstový potenciál.

¹¹ Číselné údaje představují výši ročních rozpočtových nákladů na opatření přijatá od podzimu 2021, mimo jiné v oblasti běžných příjmů a výdajů a – je-li to relevantní – kapitálových výdajů.

¹² Předpokládá se, že celkový počet osob vysídlených z Ukrajiny do Unie postupně dosáhne 6 milionů do konce roku 2022, a jejich zeměpisné rozložení je odhadováno na základě velikosti stávající diaspory, relativní populace přijímajícího členského státu a skutečného rozložení vysídlených osob z Ukrajiny v rámci Unie k březnu 2022. Pokud jde o rozpočtové náklady na osobu, odhady vycházejí z mikrosimulačního modelu Euromod Společného výzkumného střediska Komise a berou v úvahu jak peněžní převody, na které mohou mít lidé nárok, tak věcné dávky, jako jsou vzdělávání a zdravotní péče.

(17) Podle jarní prognózy Komise z roku 2022 a informací obsažených v konvergenčním programu Chorvatska z roku 2022 se předpokládá, že v roce 2022 bude orientace fiskální politiky podle doporučení Rady¹³ podpůrná ve výši $-1,8$ % HDP. Chorvatsko hodlá v souladu s doporučením Rady nadále podporovat oživení tím, že využije Nástroj pro oživení a odolnost k financování dodatečných investic. Očekává se, že kladný příspěvek výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů Unie k hospodářské činnosti se oproti roku 2021 zvýší o 0,5 procentního bodu HDP. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2022 podle projekcí expanzivní povahu a bude činit 0,4 procentního bodu¹⁴. Chorvatsko proto hodlá zachovat investice financované z vnitrostátních zdrojů, jak doporučila Rada. Zároveň se předpokládá, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k celkovému nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2022 expanzivní povahu a bude činit 1,0 procentního bodu. Tento významný příspěvek expanzivní povahy zahrnuje dodatečný dopad opatření k řešení hospodářského a sociálního dopadu růstu cen energií (0,4 % HDP), jakož i nákladů na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP), přičemž k růstu čistých běžných výdajů by měly přispět i vyšší výdaje na mezispotřebu, které částečně odrážejí nárůst inflace. Na základě současných odhadů Komise proto Chorvatsko v roce 2022 dostatečně nekontroluje růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

¹³ Záporné znaménko ukazatele odpovídá nadměrnému růstu primárních výdajů ve srovnání se střednědobým hospodářským růstem, což ukazuje na expanzivní fiskální politiku.

¹⁴ Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít mírně utlumující povahu a bude činit 0,1 procentního bodu HDP.

- (18) Nedojde-li ke změně politiky, v roce 2023 by mělo nastavení fiskální politiky podle jarní prognózy Komise z roku 2022 činit -0,7 % HDP¹⁵. Očekává se, že Chorvatsko bude v roce 2023 nadále využívat granty v rámci Nástroje pro oživení a odolnost k financování dalších investic na podporu oživení. Očekává se, že kladný příspěvek výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů Unie k hospodářské činnosti se oproti roku 2022 zvýší o 0,5 procentního bodu. Předpokládá se, že příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 mírně expanzivní povahu a dosáhne 0,1 procentního bodu¹⁶. Zároveň se předpokládá, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (po odečtení nových opatření na straně příjmů) k celkovému nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 obecně neutrální povahu a bude činit -0,2 procentního bodu. To zahrnuje dopad postupného ukončování některých opatření zabývajících se zvýšením cen energií (0,2 % HDP). Obecně neutrální příspěvek běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů proto částečně závisí na postupném ukončování opatření k řešení dopadu zvýšení cen energií, jak je v současnosti plánováno.
- (19) V konvergenčním programu z roku 2022 se očekává, že schodek veřejných financí v roce 2024 postupně klesne na 1,6 % HDP a do roku 2025 na 1,2 %. Proto se plánuje, že schodek veřejných financí zůstane do roku 2025 pod úrovní 3 % HDP. Podle konvergenčního programu z roku 2022 se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP se do roku 2025 sníží, konkrétně v roce 2024 klesne na 68,9 % a v roce 2025 se sníží na 66,9 %. Podle analýzy Komise se rizika udržitelnosti dluhu ve střednědobém horizontu jeví jako střední.

¹⁵ Záporné znaménko ukazatele odpovídá nadměrnému růstu primárních výdajů ve srovnání se střednědobým hospodářským růstem, což ukazuje na expanzivní fiskální politiku.

¹⁶ Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít mírně utlumující povahu a bude činit 0,1 procentního bodu HDP.

- (20) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic spolu s orientačním harmonogramem provádění, které má být dokončeno do 31. srpna 2026. Ty pomáhají řešit všechny nebo významnou část hospodářských a sociálních výzev uvedených v doporučeních, která Chorvatsku adresovala Rada v rámci evropského semestru v letech 2019 a 2020, jakož i ve veškerých doporučeních pro členský stát vydaných do dne přijetí plánu pro oživení a odolnost. Plán pro oživení a odolnost se zaměřuje zejména na doporučení pro jednotlivé země s reformami, jejichž úkolem je posílení rozpočtového rámce, na opatření aktivní politiky na trhu práce a reformu vzdělávání, jejímž cílem je zlepšení přístupu ke vzdělávání a zvýšení jeho kvality a relevance pro trh práce. Výzvy, jimž čelí chorvatský systém zdravotní péče, řeší opatření ke zvýšení efektivnosti, kvality, přístupnosti a finanční udržitelnosti, jež byla obzvláště zasažena pandemií COVID-19. Plán pro oživení a odolnost se dále zabývá doporučeními pro daný členský stát v těchto oblastech prostřednictvím rychlejší dekarbonizace odvětví energetiky, zvýšením celkové energetické účinnosti a zaměřením investic na udržitelnou dopravu a digitální infrastrukturu a služby. Plán pro oživení a odolnost mimoto obsahuje dalekosáhlá opatření k zvýšení efektivnosti veřejné správy a systému soudnictví, k prevenci, odhalování a nápravě korupce, ke zlepšení podnikatelského prostředí a na podporu investic do výzkumu a inovací a jejich politického významu.

- (21) Očekává se, že provádění plánu pro oživení a odolnost Chorvatska přispěje k dosažení dalšího pokroku v oblasti zelené a digitální transformace. Na opatření podporující klimatické cíle připadá v Chorvatsku 40,3 % celkových prostředků, které byly na plán pro oživení a odolnost přiděleny, a na opatření podporující digitální cíle pak připadá 20,4 % z těchto celkových prostředků. Plnohodnotné provádění plánu pro oživení a odolnost v souladu s příslušnými milníky a cíli pomůže Chorvatsku rychle se zotavit z dopadů krize COVID-19 a současně posílí jeho odolnost. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu pro oživení a odolnost, je i nadále důležité systematické zapojování sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.

- (22) Chorvatsko ještě nepředložilo dohodu o partnerství stanovenou v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060¹⁷ ani jiné programy v rámci politiky soudržnosti. V souladu s nařízením (EU) 2021/1060 Chorvatsko při programování fondů politiky soudržnosti na období 2021–2027 zohlední příslušná doporučení, která mu byla vydána. To je předpokladem pro zlepšení účinnosti a pro maximalizaci přidané hodnoty finanční podpory, kterou má země obdržet z fondů politiky soudržnosti, a zároveň je tak podporována koordinace, doplňkovost a soudržnost mezi těmito fondy politiky soudržnosti a dalšími nástroji a fondy Unie. Úspěšné provádění Nástroje pro oživení a odolnost a programů politiky soudržnosti také závisí na odstranění překážek, které stojí v cestě investicím na podporu zelené a digitální transformace a vyváženého územního rozvoje.
- (23) Plán REPowerEU, jak jej navrhuje Komise a který reaguje na mandát hlav států a předsedů vlád Unie ve Versailleském prohlášení, má v co nejkratší době postupně odstranit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. Za tímto účelem zamýšlí Komise v dialogu s členskými státy identifikovat nejvhodnější projekty, investice a reformy na vnitrostátní, regionální a unijní úrovni. Cílem těchto opatření je snížit celkovou závislost na fosilních palivech a při dovozu fosilních paliv se odklonit od Ruska.

¹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).

(24) Chorvatsko se zavázalo, že do roku 2033 postupně přestane používat při výrobě elektřiny uhlí. V roce 2020 dosáhlo Chorvatsko 28% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie a tím překročilo svůj cíl stanovený na 20 %. Chorvatsko musí urychlit své úsilí o dekarbonizaci, včetně dekarbonizace v průmyslu, snížit svou závislost na Rusku, pokud jde o dovoz energie, a přijmout opatření na podporu integrace na jednotný trh. V roce 2021 představoval dovoz ruského plynu 22 % celkových dodávek zemního plynu, zatímco 57 % bylo dovezeno prostřednictvím nového terminálu na zkapalněný zemní plyn (LNG), který funguje od začátku roku 2021. Plyn představuje v chorvatské skladbě zdrojů energie 30,3 % a ropa 33,7 %. Doporučuje se, aby veškeré nové investice do infrastruktury a sítě související s plynem obstály pokud možno i v budoucnu, a usnadnily tak jejich dlouhodobou udržitelnost prostřednictvím budoucího nového využití udržitelných paliv. Co se týká rozvoje obnovitelné, bezpečné a cenově dostupné energie, značný potenciál existuje v oblasti větrné a solární energie, na něž připadá přibližně 2,1 % skladby energetických zdrojů (s podíly ve výši 13 % resp. 1 % celkové instalované kapacity na výrobu elektřiny), a zdrojů geotermální energie. Pro zlepšení účinnosti energetického systému, bezpečnosti dodávek a integrace trhu jsou klíčové tyto aspekty: zjednodušení povolenacích řízení v oblasti obnovitelných zdrojů energie, podpora rozvoje energetických společenství a představení investic do obnovitelných zdrojů, a to rovněž u domácností a u systémů v malém měřítku. Na podporu zelené transformace bude zapotřebí další modernizace elektroenergetických přenosových a distribučních soustav, zatímco investice do skladování elektřiny budou mít zásadní význam při řízení energetického systému s vysokým podílem obnovitelných zdrojů energie. Zlepšení je zapotřebí rovněž v odvětví vytápění a chlazení, zejména přechod systémů dálkového a individuálního vytápění, které jsou založeny na fosilních palivech, na obnovitelné zdroje energie, a to buď přímo, nebo prostřednictvím výroby elektřiny.

- (25) Co se týká energetické účinnosti, jsou nezbytná opatření k urychlení renovace fondu budov, zvýšení nabídky energeticky účinného bydlení, zejména sociálního bydlení, a nahrazování plynových a naftových kotlů tepelnými čerpadly a jinými účinnějšími a ekologičtějšími řešeními. Mimoto jsou zapotřebí další opatření k snížení závislosti Chorvatska na naftě v odvětví dopravy, zejména větší rozšíření využívání veřejné dopravy a její další ekologizace, používání inteligentních dopravních systémů, širší zavádění elektrických a vodíkových dobíjecích stanic a přepravy, investice do infrastruktury mobility a větší využívání vozidel s nulovými a nízkými emisemi. Má-li Chorvatsko dostát cílům balíčku „Fit for 55“, bude zapotřebí dále zvýšit ambice, pokud jde o snižování emisí skleníkových plynů, i využívání obnovitelných zdrojů energie a energetickou účinnost.
- (26) Vzhledem k tomu, že urychlený přechod na klimatickou neutralitu a odklon od fosilních paliv si v několika odvětvích vyžádá značné náklady na restrukturalizaci, může Chorvatsko v rámci politiky soudržnosti využívat mechanismus pro spravedlivou transformaci, aby zmírnilo socioekonomický dopad přechodu v nejpostiženějších regionech. Chorvatsko může navíc zlepšovat pracovní příležitosti a posilovat sociální soudržnost s pomocí Evropského sociálního fondu plus zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057¹⁸.
- (27) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada konvergenční program z roku 2022 a její stanovisko¹⁹ je promítnuto do níže uvedeného doporučení č. 1,

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21).

¹⁹ Podle čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

(28) Dne 10. července 2020 byla chorvatská kuna začleněna do evropského mechanismu směnných kurzů II (ERM II) jako přípravný krok k přijetí eura. V zájmu zachování hospodářské a finanční stability a dosažení vysokého stupně udržitelné hospodářské konvergence se chorvatské orgány zavázaly k provádění zvláštních politických opatření v oblasti boje proti praní peněz, podnikatelského prostředí, správy veřejného sektoru a soudnictví. Pokrok Chorvatska při plnění nezbytných požadavků pro přijetí eura byl kladně zhodnocen v konvergenčních zprávách Evropské komise a Evropské centrální banky za rok 2022,

DOPORUČUJE Chorvatsku v letech 2022 a 2023:

1. V roce 2023 zajistit, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky, a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Být připraveno přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci. Rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie. V období po roce 2023 provádět fiskální politiku zaměřenou na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic.
2. Pokračovat v provádění jeho plánu pro oživení a odolnost v souladu s milníky a cíli uvedenými v prováděcím rozhodnutí Rady ze dne 20. července 2021. Předložit programové dokumenty v rámci politiky soudržnosti na období 2021–2027, aby mohlo být dokončeno jejich projednání s Komisí a mohlo započít jejich provádění.

3. Diverzifikovat dovoz fosilních paliv a snížit celkovou závislost na fosilních palivech. Urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie se zaměřením zejména na větrné, solární a geotermální zdroje, mimo jiné prostřednictvím výroby energie z obnovitelných zdrojů v malém měřítku a rozvoje energetických komunit, zejména zjednodušením postupů pro správní schvalování a povolení. Dále modernizovat elektroenergetické přenosové a distribuční soustavy a investovat do skladování elektřiny. Zintenzivnit opatření ke snížení spotřeby energie prostřednictvím vyšší energetické účinnosti, zejména u obytných budov, a ke snížení závislosti na fosilních palivech v odvětví vytápění a dopravy.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda/předsedkyně
